

POPIS PUBLICZNY
UCZNIÓW

SZKOŁY WOJEWODZKIEJ
PRAKTYCZNO - PEDAGOGICZNEJ

*odbywać się będzie w dniach 18 i 19 Lipca w sa-
li pałacu Działyńskich na Lesznie*

NA KTORY
PRZEŚWIETNĄ PUBLICZNOŚĆ

W IMIENIU INSTYTUTU

zaprasza

TOMASZ DZIEKOŃSKI

REKTOR.

W WARSZAWIE

W DRUKARNI JOZEF A WĘCKIEGO

1831.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

PHYSICS 309

LECTURE

WINTER 1931

BY ROBERT W. WATSON

1931

Zwyczajną koleją zatrudnień w obywatelskiéj posłudze kształcenia młodzieży postępując, staliśmy ukresu rocznego, który z wielu miar ważnym jest dla młodzieży przedziałem. W obecnej jednak chwili gdy cel ważniejszy umysły wszystkich zwraca na siebie, sprawy z pospolitego toku społeczności ludzkiej wypływające, ledwie ubocznie uwagę naszą zająć zdolne. Stemszystkiem wychowanie młodzieży, choć wśród pospolitych zatrudnień najniższe miejsce, wedle opinii niektórych, zajmowało i dotąd zajmuje; względ atoli na to co się obecnie dzieje, względ na przyszłość, niezmierną mu ważność nadaie, silnego zająęcia się niém wymaga. Prawda że nie łatwo było myśleć o wychowaniu publiczném w ostatnich czasach; bo jeżeli w ogóle słuszne jest przysłowie: *wśród szczęku oręża milczą spokojne muzy*, tedy właśnie w tym czasie całą moc jego uczuliśmy. Szósty już miesiąc spływa, iak grzmot wojennych gromów roztrąca się o mury stolicy, rozlega się w głębi serc naszych: płodne w wypadki wszystkie momenta prawie, ciągle nas w zawieszeniu między trwogą a nadzieją utrzymują. Możnaż żądać w takim stanie rzeczy, aby myśl nie będąc spokojna zdołała wpatrywać się w przyszłość, rozważać przeszłość i łączyć obiedwie węzłem nierozzerwanym prawdziwej narodowości, rzucać nasiona błogiego bytu następnych w niepoliczone wicki pokoleń? a bardziey ieszcze, możnaż żądać aby w takim stanie rzeczy, młodzież zachowała zimną spokojność umysłu, iakiéy poświęcenie się naukom wymaga? Nie zaiste. Lecz z drugiey strony nie należy mniemać, iżby czas ten był zupełnie dla nauk stracony, bynajmniey: samo zająęcie umysłów tak krzyżującemi się wypadkami, nie może byđz bez skutecznego wpływu na rozwinięcie władz duszy: a choćby też w niektórych oddziałach nauk mnieyszy się okazał zapas wiadomości niżby się spodziewać należało, ten wszakże niedobór przy rozjaśnionym a spokojnym umyśle wnet się wynagrodzić może.

W ogóle uważając szkołę naszą, iak z iednej strony niepodobna zaprzeczyć małego gdzieniegdzie usterku, indywidualnych młodości wyskoków; tak z drugiey strony nie możemy się tak daiece uskarżać na wpływ okoliczności czasowych. Prócz kilku dni przerwy w pierwszych powstania chwilach, prócz pewnego wahania się wśród najzaciętszego boiu w oczach naszych toczonego, gdy ani młodzież, ani dojrzałe wiekiem osoby, dosyć usposobienia umysłowego do zatrudnień zwyczajnych nie miały; z resztą bieg nauk żadnej nie doznał przeszkody i prace szkolne przyzwoitym trybem postępowały.

Zaszły wprawdzie w tym czasie niejakie zmiany, lecz te do utrzymania i utrwalenia porządku znacznie się przyłożyły. WJX. Gołembowski był Prefekt i W. Carré był Nauczyciel Języka francuzkiego opuścili Zgromadzenie Nauczycielskie, uzyskawszy z woli Kommissyi Rządowéy Wyznań Rel. i O. P. inne przeznaczenie. Mieysca ich zajął z początkiem półrocza letniego WJX: Weseliński jako Prefekt i W. Bonfils jako Nauczyciel Języka francuzkiego: obadwa w zawodzie Nauczycielskim zastąpieni, zamiłowanie obowiązków swego powołania ze zdolnością ich pełnienia łączą. W początku także półrocza letniego wola Kommissyi Rządowéy Wyznań i O. P. zaprowadzoną została Nauka religii dla Wyznań Ewangelickich i udzielanie iey poruczone WJX. Teichmanowi z talentów i poświęcenia się dobru publicznemu aż nadto znanemu Mężowi.

Od dnia 22 Czerwca r. b. rozporządzeniem Kommissyi Rządowéy [W. R. i O. P. rozpoczęte zostały ćwiczenia wojskowe uczniów w dni wolne od nauk, to jest we Wtorki i Czwartki od godziny 5 do 7 po południu: zabawa nader przyzwoita i korzystna. Przez takowe ćwiczenia kształci się ciało młodego, nabiera przyzwoitey mocy i zręczności. Nadto przyucza się młdzieź do pewney sformności, odwykając od wrzaskliwych tłocznych zabaw żadnego celu nie mających; wcześniej przekonywa się o potrzebie porządku i karności we wszelkich powołaniach społecznych, a tem samem nie tyle sobie mierzić będzie subordynacją szkolną; nakoniec uczy się czas nawet wolny korzystnie przepędzać, nie zabiłając go mniéy stosownemi a nieraz i mniéy przyzwoitemi zabawami.

Liczba uczniów zaraz w pierwszych dniach powstania znacznie się zmniejszyła, i tak zmniejszona aż do końca roku szkolnego pozostała. Mimo to wszystkie klasy były przyzwoicie zapełnione, z wyjątkiem klasy szóstey, do której dwunastu tylko uczniów, lecz za to iak nayregularniéy uczęszczało.

W ogóle 252 uczniów opuściło szkołę zaraz w pierwiastkach powstania narodowego: wielu między niemi jest z klas niższych, powody ich oddalenia nie są nam wiadome; lecz większa połowa, o ile nas wieści dochodzą, wszyscy dorośleysi, wstąpili w szeregi obrońców oyczyzny. Niepodobna byśmy w téj chwili niewątpliwą o każdym mieć mogli wiadomość, dopełniając atoli rozporządzeń Kommissyi Rządowéy W. R. i O. P. umieszczamy spis Imienny tych uczniów szkoły naszej, o których poświęceniu się sprawie powstającéy oyczyzny pewnieyszą powzięliśmy wiadomość, z tym atoli dodatkiem iż spis takowy w następnych programmatach uzupełnić staraniem naszym będzie.

Bartel Wilhelm
 Bogusławski Julian
 Bogusławski Franciszek ozdobiony
 krzyżem wojskowym
 Boleski Xawery

Brzozowski Edward
 Bniński Alexander ozdobiony krzy-
 żem złotym
 Bniński Adolf
 Chamski Konstanty

Chmielewski Franciszek
 Cielecki Konstanty
 Cielecki Ignacy
 Czarnowski Ignacy
 Czerniawski Alexander
 Daszkiewicz Jan
 Dmowski Walenty
 Domżał Alexander
 Dymitrowicz Franciszek
 Filipowski Tomasz ozdobiony krzy-
 żem woyskowym w 4. puł. lin.
 Gebhardt Kazimierz
 Grochólski Władysław
 Grosser Chrystyan
 Gurowski Ignacy
 Hankiewicz Antoni
 Hincz Franciszek poległ śmiercią wa-
 lecznych
 Horoch Tomasz
 Jarnowski Konstanty
 Jarnowski Józef
 Jaworowski Maryan
 Kamiński Jan
 Karwosiecki Adam
 Kleniewski Bolesław
 Kłopotowski Antoni
 Komorowski Florentyn
 Krantz Karól
 Królikowski Paweł
 Królikowski Jan
 Królikowski Józef
 Królikowski Leon
 Krulikiewicz Piotr

Kuczyński Felix
 Kurezyński Andrzej
 Lenczowski Paweł
 Lesiewicz Wincenty
 Łuszczewski Euzebiusz
 Manstein Henryk
 Matuszyński Alexander
 Myszkowski Amilkar
 Nowakowski Stanisław ozdobiony
 krzyżem woyskowym
 Ordon Józef
 Orzeł Jan
 Pohl Edward ozdobiony krzyżem
 woyskowym
 Pracki Roman
 Przytuński Baltazar
 Rogiński Józefat
 Rogiński Antoni
 Rozwadowski Adolf
 Rzętkowski Walery
 Rzętkowski Konstanty ozdobiony
 krzyżem woyskowym
 Sawiński Leopold
 Sulkowski Adolf
 Tyllinger Ferdynand
 Witkowski Maxymilian
 Wrzosek Bogumił
 Zatkalik Piotr
 Zieliński Piotr
 Zieliński Władysław
 Ziwolka Adolf
 Zytowski August poległ śmiercią wa-
 lecznych.

ZBIORY NAUKOWE.

Acz w trudnych okolicznościach obecnych nie podobna było myśleć o
 uzupełnianiu naukowych zbiorów, w szkole dopiero trzy lata bytu liczący,
 nader szczupłych; przecież narzędzia do wykładu fizyki niezbycie potrzebne,
 pomnożyły w ciągu tego roku gabinet szkolny. Lecz zbogacił go szczegól-
 niéy dar *Włodzimierza Brandta* ucznia klasy VI. obemuiający kompletny
 zbiór dokładnie wyrobionych modeli narzędzi optycznych. Składając pu-
 bliczne dzięki i dawcy i Rodzicom którzy na to znakomitego kosztu nie szczę-

dzili, dzięki nietylko w imieniu młodzieży już z daru korzystając; lecz także w imieniu następnie w kolei lat korzystać mogący, niech nam wolno będzie bez obrazy skromności wyrzec: szczęśliwy naród w którym Rodzice nie przestając na własnych acz nader licznych i nader ważnych zasługach, synów swoich do podobnychże sposobią: nie wskazują im drogi do tuczenia się z łupów oyczyzny prowadzający, lecz wiodą na drogę ofiar owoców mozolnej pracy na dobro oyczyzny i korzyść następnych pokoleń, dając im praktyczną naukę zamiatowania dobra publicznego.

Prócz tego otrzymała szkoła w ciągu upłynionego roku ważne także dary od innych osób, za które miło mi publicznie należne złożyć podziękowanie.

Wielmożny Waga Antoni Professor dzieło ważne iedno i skórę węża *Boa constrictor*.

- Palicki Józef Prof. wyborną edycyą dzieł Wirgiliusza.
  - Gołek obywatel kilka książek pożytecznych.
  - Stronczyński Kazimierz Prof. dzieło pod tyt: *Gesneri de Avium natura*.
  - Miecziak Walenty Naucz: kilka książek użytecznych i zbiór programatów szkolnych.
- JP. Krantz Karól Dykeyonarz francuzki de la Veaux.
- Czerniawski Alexander trzy książki.
  - Zieliński Piotr kilkanaście muszli, kilka minerałów, i kilka stalaktotów kraioowych.
  - Biernacki Felix dwa orzechy kokosowe i kilkadziesiąt sztuk minerałów w pięknych exemplarzach.
  - Morawski Józef piękną inkrustacyą raka i rzadki exemplarz *Edredona* w okolicy Konina ubitego.
  - Morawski Henryk kilka sztuk minerałów.
  - Celiński Władysław kilkadziesiąt muszli i dwa piękne pudełka owadów kraioowych,
  - Walewski Julian sześć sztuk monety dawnéj polskiéj.
  - Walewski Antoni trzy sztuki monety Rzymskiéj.
  - Sabatowski Józef uczeń kl. V. Atlas z 30 mapp złożony.
  - Brodowski Antoni ucz. kl. IV. nogę raka morskiego.
  - Fabrycy Antoni ucz: kl. IV. szesnaście sztuk monet różnych.
  - Borowski Aureliusz ucz. kl. II. marmurową figurkę wyobrażającą bożka starożytnego.
  - Otto Leopold ucz. kl. II. muszlę iedną i dwa żelazne popiersia w płaskorzeźbie.
  - Giwartowski Ludwik ucz. kl. IV. monetę austryacką.

PORZĄDEK POPISU.

W PONIEDZIAŁEK DNIA 18. LIPCA.

Klasa I. od godziny 8. do 9 $\frac{1}{2}$.

Nauka Religii i Moralna.
Język Łaciński.
Arytmetyka.
Jeografia.
Historya Naturalna.
Język Polski

Klasa II. od godziny 9 $\frac{1}{2}$ do 11 $\frac{3}{4}$.

Nauka Religii i Moralna.
Języki Niemiecki, Francuzki i Łaciński.
Arytmetyka i Jeometrya.
Historya Powszechna, Polska i Jeografia.
Historya Naturalna.
Język Polski.

Klasa III. od godziny 11 $\frac{3}{4}$ do 2 $\frac{1}{2}$.

Nauka Religii i Moralna.
Języki Niemiecki, Francuzki i Łaciński.
Arytmetyka i Jeometrya.
Historya Powszechna, Polska i Jeografia.
Historya Naturalna.
Fizyka.
Język Polski.

Czytanie promocy Uczeń tych klas które popis ukończyły.

WE WTOREK DNIA 19. LIPCA.

Klasa IV. od godz. 8. do 10.

Nauka Religii i Moralna.

Języki Niemiecki, Francuzki, Grecki i Łaciński.

Arytmetyka i Jeometrya.

Historya Powszechna, Polska i Jeografia.

Historya Naturalna.

Fizyka.

Język Polski.

Klasa V i VI. od godziny 10. do 1½.

Nauka Religii i Moralna.

Języki Niemiecki, Francuzki i Grecki.

Algebra i Jeometrya.

Język Łaciński.

Historya Powszechna, Polska i Jeografia.

Fizyka.

Historya Naturalna.

Język Polski.

Czytanie promocyy, pochwał, rozdanie Nagród.

Dnia 20. Lipca od godziny 8. rano kwalifikacyyny examen ustny
Uczniów do Uniwersytetu odchodzących.

KSIĘGOCZERNIÓR
MARCINA ZAMOYSKIEGO

12190 -KZ